

УДК 323.2

Бабарикіна Н.А.<sup>1</sup>, Важненко К.О.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> доц. НУ «Запорізька політехніка»

<sup>2</sup> студ. гр. Ю-219 НУ «Запорізька політехніка»

## **РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ПРОЦЕСАХ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ УКРАЇНИ**

У політичних реаліях з перших днів існування суверенної України постало питання дієвого державотворення. Державотворення визначається як комплексний довготривалий процес, спрямований на утворення держави, який включає культурні, політичні, морфологічні, релігійні та інші чинники. Першочерговою проблемою державотворення держави, що перебуває на стадії формування, є труднощі побудови належної та демократичної вертикалі державної влади відповідно до європейських стандартів та демократичних цінностей. Державотворення на відміну від процесів інституційної розбудови держави є процесом створення та вдосконалення певних організаційних структур та ідеологічних засад взаємодії громадян держави у всіх сферах суспільного життя. Державотворення це глибинний процес організації усього суспільного життя, що спирається на розвиток відповідних ціннісних орієнтирів та розвиток громадянської свідомості.

Основоположною складовою розвитку демократичних процесів у державі є встановлення та дотримання гармонічних співвідносин між інститутами влади і безпосередньо громадянами – членами суспільства. Головною визначальною складовою становлення та розвитку демократичних засад функціонування в державі є запровадження гармонізованих стосунків та засад взаємодії між державною владою та її громадянами. Що в свою чергу сприятиме підвищенню якості державного управління, розширенню представництва громадськості в органах державної влади, реалізації прав та захисту інтересів представників місцевих спільнот та громадянина, наближення представників влади безпосередньо до членів громади, їхніх потреб та вирішення поточних та перспективних проблем [4, с.45].

Нині, для провадження дієвого державотворення актуальним є доцільним вивчення особливостей та врахування особливостей існуючих сучасних підходів до реалізації процесів демократизації українського суспільства, розробки та впровадження ефективних напрямків їх розвитку та реалізацію на практиці. На жаль сучасне державотворення України

відбувається в умовах зниження суспільної активності членів громадянської спільноти, навіяння в суспільстві ідеї етатизму [1, с.72-73].

Несформованість громадянського свідомого суспільства в Україні, беззахисності громадян спільноти перед тиском та іншими діями впливу держави щодо лобіювання власної зацікавленості та інтересів створює умови відновлення методів авторитарного типу управління державою. На протидію цьому пропонуються дієві засоби удосконалення механізмів та процесів діалогової взаємодії між органами влади та громадянським суспільством для підсилення демократичних засад та основ у структурі та методах управління державою.

Держава і громадянське суспільство утворюють певну діалектичну єдність. В процесі державотворення вона виявляється в тому, що чим більш розвинуте громадянське суспільство, тим демократичніша держава, тим більше вона діє в інтересах громадянського суспільства і його інститутів. І навпаки, чим менш розвинуте громадянське суспільство, тим сильніша держава, тим більше вона обмежує самоврядні та саморегулюючі можливості суспільства. Водночас розвиток громадянського суспільства і характер його взаємовідносин з владою залежить від умов, перш за все політично-правових та економічних, які формує сама держава [2].

Розвинуте громадянське суспільство є невід'ємною складовою всіх демократичних правових держав світу. Громадянське суспільство активно сприяє процесам політичної демократизації, набуття державою ознак правової, відстоюючи матеріальну і духовну незалежність людини від держави, домагаючись правової гарантії такої незалежності, захисту приватних і суспільних інтересів людей. Разом з тим, має бути зворотній зв'язок державних інститутів з громадськістю, оскільки правова держава має реагувати на запити і потреби асоційованого громадянства, видавати відповідні законодавчі акти та слідкувати за їх виконанням. Іншими словами, вона повинна створити ситуацію правової захищеності громадян, сформувати сприятливе правове поле для діяльності створюваних ними громадських інститутів [3].

Отже, демократична і правова держава не може існувати без розвиненого громадянського суспільства. Особливість їх взаємодії за демократичного політичного режиму полягає в тому, що громадянське суспільство підпорядковує собі державу і контролює її діяльність. Зв'язок громадянського суспільства з державою, його вплив на неї ґрунтується передусім на принципах демократії. Вихідним із них є принцип народного суверенітету, який проголошує народ носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в суспільстві. А це означає, що громадянське суспільство створює державу для задоволення власних потреб, а не заради неї самої, що держава не повинна вивищуватися над суспільством і покликана слугувати йому [5].

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабарикіна Н.А. Громадянське суспільство як засіб гармонізації відносин між державою і громадянами. *Грані*. 2014. №11. С.71-76
2. Держава і громадянське суспільство: алгоритм взаємодії URL: <https://www.prostir.ua/?news=derzhava-i-hromadyanske-suspilstvo-alhorytm-vzajemodiji> (дата звернення 17.04.22)
3. Інструменти та механізми вироблення й впровадження публічної політики в URL: [https://www.ukrinform.ua/rubric-other\\_news/2713805-instrumenti-ta-mehanizmi-viroblenna-j-vprovadzenna-publicnoi-politiki-v-ukraini.html](https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2713805-instrumenti-ta-mehanizmi-viroblenna-j-vprovadzenna-publicnoi-politiki-v-ukraini.html) (дата звернення 17.04.22)
4. Кіндратець О.М. Нові форми взаємодії держави і громадянського суспільства. *Людина і політика*. 2004. №1. С. 42-48
5. Nadiia Babarykina, Jorge J. Villasmil Espinoza Crisis del modelo democrático en el siglo XXI. *Cuestiones Políticas* 2022. № 40 (72). P.16-20